

НОВАК-МАЗЕПА Х. О.,

Ph.D.

КЗВО «Волинський медичний інститут»

ШУКАЛОВИЧ Г. О.

КЗВО «Волинський медичний інститут»

ІНТЕРАКТИВНО-ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ МЕДСЕСТРИНСТВА: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

Вступ. Сучасна медична освіта дедалі більше орієнтується на практичну підготовку майбутніх фахівців, оскільки вимоги до професійної компетентності медичних сестер зростають. Запровадження інтерактивно-інноваційних методів навчання у закладах вищої освіти медичного профілю дозволяє підвищити ефективність підготовки студентів, сприяє розвитку критичного мислення, клінічного мислення, аналізу, навиків ухвалення рішень та роботи в команді [1, с.26]. У країнах Європи та Північної Америки освітні програми для медичних сестер активно використовують такі методи, як кейс-метод, ситуативний аналіз, рольові ігри, лабораторно-практичні заняття та симуляційні технології. Ці методики довели свою ефективність у формуванні професійних компетенцій і поступово впроваджуються у вітчизняних закладах освіти [2, с.79; 3, с.75].

В Україні інтерактивно-інноваційні методи навчання поступово впроваджуються у медичних закладах вищої освіти, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасної медичної практики. Одними з найперспективніших підходів у медичній освіті є метод кейсів (case-based learning) та симуляційне навчання, які дозволяють не лише отримати теоретичні знання, а й розвивати клінічне мислення, навички ухвалення рішень та роботи в команді. Метод кейсів передбачає аналіз реальних або змодельованих клінічних ситуацій, що змушує студентів самостійно шукати оптимальні рішення, спираючись на наукові підходи та доказову медицину [2,с.79]. Водночас, симуляційне навчання забезпечує можливість практичного відпрацювання професійних навичок у безпечному середовищі, що мінімізує ризики для пацієнтів і дозволяє студентам краще засвоювати складні клінічні процедури. Поєднання цих методів із традиційними формами навчання дозволяє підвищити якість підготовки майбутніх медичних працівників, забезпечуючи їм необхідні компетентності для успішної професійної діяльності [3, с.75].

Основна частина. З метою удосконалення магістерської програми підготовки медсестер було проаналізовано міжнародний досвід впровадження інтерактивно-інноваційних методів навчання у медичних закладах вищої освіти. Особливу увагу було приділено використанню кейс-методу та симуляційного навчання як ключових підходів до формування клінічного мислення, розвитку аналітичних навичок і підготовки майбутніх фахівців до реальних викликів медичної практики.

Зокрема, у Гамбурзькому університеті прикладних наук (Німеччина) важливу роль у навчальному процесі відіграє кейс-метод (case study). Це письмове опрацювання реальних клінічних ситуацій із подальшим обґрунтованим рішенням, яке студенти аналізують самостійно або в групах. Важливою особливістю є тривалість опрацювання кейсу – до восьми тижнів, що дозволяє глибше дослідити проблему та використати наукові методи для її розв’язання. Кейс метод застосовується не лише як допоміжний інструмент навчання, а й як основна форма контрольного заходу. Наприклад, у дисциплінах «Медсестринська наука і дослідження» та «Науковий проєкт з медсестринства» він є ключовим елементом оцінювання. Також цей підхід використовується у курсі «Ініціювання та впровадження процесів змін», де студенти аналізують проблеми охорони здоров’я та пропонують обґрунтовані рішення щодо покращення системи медичної допомоги [4].

Кейс-метод активно застосовується і в США. У Мелоунському університеті (штат Огайо) ситуативний аналіз є основним підходом у вивченні курсу «Поглиблена фармакологія». Ця дисципліна включає не лише розгляд фармакологічних властивостей лікарських засобів, а й їхню взаємодію, особливості застосування у різних вікових групах та відповідність державним і федеральним нормам. Аналіз ситуативних завдань допомагає студентам оцінити можливі ризики призначення препаратів, прогнозувати їхній вплив на організм і враховувати фінансово-етичні аспекти фармакотерапії. Подібний підхід сприяє формуванню у студентів здатності до ухвалення відповідальних рішень, що є надзвичайно важливим у медичній практиці [5].

Ще одним прикладом використання інтерактивних методів є навчальна програма Університету Маунт-Сент-Джозеф (штат Огайо, США). Тут широко застосовуються лабораторно-практичні заняття, зокрема у курсі «Лабораторно-практичний курс з неврології». Навчання побудоване таким чином, щоб студенти могли інтегрувати теоретичні знання з практичними навичками, аналізуючи анатомічні структури нервової системи та їхні функції. Вирішення клінічних кейсів дозволяє майбутнім фахівцям розпізнавати неврологічні дисфункції та застосовувати отримані знання у професійній діяльності. Такий

формат навчання сприяє розвитку клінічного мислення та допомагає студентам адаптуватися до реальних умов роботи [6].

В Україні інтерактивно-інноваційні методи навчання поступово впроваджуються у медичних закладах вищої освіти, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасної медичної практики. Одним із найбільш перспективних підходів є кейс-метод, який дозволяє студентам не лише отримати теоретичні знання, а й розвивати клінічне мислення, навички ухвалення рішень та роботи в команді. Його використання сприяє інтеграції доказової медицини, міждисциплінарного підходу та критичного мислення, що особливо актуально в умовах стрімкого розвитку медичної науки та зростаючих вимог до компетентності медичних працівників. Аналіз клінічних ситуацій, робота з науковими джерелами, оцінка якості отриманої інформації та її застосування у процесі ухвалення обґрунтованих рішень формують основу цього методу. Крім того, кейс-метод стимулює активну взаємодію між студентами та викладачами, що сприяє розвитку комунікативних навичок, підготовці до роботи в мультидисциплінарних командах та покращує здатність приймати рішення в умовах стресу і обмеженого часу [7,с.38].

Одним із регіональних закладів вищої освіти, що активно застосовує сучасні педагогічні технології, є КЗВО Волинський медичний інститут. Заклад здійснює підготовку медичних сестер за освітніми програмами, які поєднують традиційні академічні підходи з інтерактивними методами навчання. Значна увага приділяється проблемно-орієнтованому навчанню, груповим дискусіям, рольовим іграм та симуляційним технологіям, що дозволяє студентам розвивати клінічне мислення, комунікативні навички та здатність до ухвалення самостійних рішень у складних ситуаціях. Особливе місце в освітньому процесі займає кейс-метод, який широко використовується у викладанні клінічних дисциплін. Ця методика передбачає аналіз реальних або змодельованих клінічних ситуацій, у ході якого здобувачі освіти самостійно або в групах шукають оптимальні рішення, спираючись на наукові підходи та доказову медицину.

З метою оцінки ефективності цього підходу у КЗВО Волинському медичному інституті було проведено опитування серед здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми Сестринська справа, які брали участь у заняттях із використанням кейс-методу. Аналіз отриманих відповідей засвідчив високу зацікавленість студентів у такому форматі навчання та його значну ефективність. Понад 80% респондентів відзначили, що кейс-метод допомагає краще зрозуміти матеріал завдяки його глибокому аналізу та практичному застосуванню. Вони наголосили на тому, що такий підхід сприяє

розвитку критичного мислення, підвищує мотивацію до навчання та допомагає відчувати себе більш впевненими у прийнятті клінічних рішень. Окрім цього, здобувачі зазначили, що робота з кейсами дозволяє краще підготуватися до реальної професійної діяльності, оскільки вони навчаються працювати в команді, аналізувати різні варіанти лікування, прогнозувати можливі ускладнення та оцінювати ризики. Додатковою перевагою стала можливість участі у дискусіях, під час яких студенти можуть аргументовано обґрунтовувати свої рішення перед викладачами та одногрупниками, що стимулює самостійне мислення та покращує навички аргументації.

Отримані результати підтверджують доцільність подальшого впровадження кейс-методу та інших інтерактивних технологій у навчальний процес КЗВО Волинського медичного інституту. Враховуючи міжнародний досвід, перспективним є розширення використання цього підходу не лише в клінічних дисциплінах, а й у фармакології, медичному адмініструванні та сестринському менеджменті. Також важливим напрямом є створення спеціалізованих навчальних центрів із симуляційними технологіями, що дозволить студентам у максимально наближених до реальних умовах відпрацьовувати навички клінічного прийняття рішень.

Висновки. Попри позитивні зрушення, впровадження інтерактивних методів у вітчизняних медичних ЗВО поки що не є системним і масовим. Значна частина освітнього процесу досі базується на традиційних лекційних формах подачі матеріалу та тестовому контролю знань. Натомість міжнародний досвід свідчить, що залучення студентів до активного навчального процесу через кейс-методи, лабораторні дослідження та моделювання клінічних ситуацій значно підвищує якість освіти та забезпечує готовність випускників до практичної діяльності.

Таким чином, впровадження інтерактивних методів у підготовку магістрів сестринської справи є важливим кроком до модернізації медичної освіти в Україні, що сприятиме розвитку професійних компетентностей, необхідних для сучасної медсестринської практики. Волинський медичний інститут уже робить значні кроки у цьому напрямку, проте для досягнення ефективних результатів необхідне подальше розширення інтерактивних технологій. Зокрема, доцільним є активне застосування симуляційного навчання, інтеграція кейс-методу у всі клінічні дисципліни та створення навчальних центрів із сучасними тренажерами для відпрацювання практичних навичок. Запозичення найкращих міжнародних практик та їх адаптація до українських реалій сприяти-

ме підготовці професіоналів-практиків у сфері медсестринства, здатних відповідати сучасним викликам у сфері охорони здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бількевич Н., Кавецька Н., Чернець Т. Інтерактивні методи навчання як методологічна основа тренування комунікативних навичок студентів медичного закладу вищої освіти. *Медична освіта*. 2023. С. 26–31. <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2023.3.14269>
2. Єгудіна Я. Д., Сапожниченко Л. В., Козлова Ю. В. Впровадження кейс-методу у формуванні клінічного мислення студентів-медиків. *Медична освіта*. 2019. №2. С. 79–85. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.2.103>
3. Шмалей С. В., Редька І. В. Симуляційне навчання в системі підготовки медичних працівників. *Педагогічний альманах*. 2024. № 56. С. 75–84. <https://doi.org/10.37915/pa.vi56.572>
4. Програма «Сестринська справа, магістр наук» Гамбурзького університету прикладних наук, Німеччина. URL: <https://www.haw-hamburg.de/studium/studiengaenge-a-z/studiengaenge-detail/course/courses/show/pflege/Studieninteressierte/> (дата звернення: 20.01.2025).
5. Програма «Магістр наук з медсестринства» Мелоунського університету, США. URL: <https://www.malone.edu/academics/graduate/programs/nursing/> (дата звернення: 20.01.2025).
6. Програма «Магістр наук медсестринства» Університету Маунт-Сент-Джозеф, США. URL: <https://www.msj.edu/academics/graduate-programs/master-of-science-in-nursing/index.html> (дата звернення: 20.01.2025).
7. Жорова І. Я., Маруш І. В. Організаційно-педагогічні аспекти формування професійної компетентності майбутніх фахівців медичного профілю. *Педагогічний альманах*. 2024. № 56. С. 38–43. <https://doi.org/10.37915/pa.vi56.559>.